Ministerstwo Zdrowia
Departament
Zdrowia Publicznego i Rodziny

Warszawa, 14 listopada 2019 r.

ZPG.056.6.2019.JS
IK: 1830462, 1838166

Pani
Lilia Kimber-Dziwisz
Konsultant wojewódzki
w dziedzinie pielęgniarstwa
przewlekle chorych
i niepełnosprawnych
na terenie Mazowsza

Szanowna Pani Konsultant,

W odpowiedzi na Pani korespondencję, nadesłaną do Ministerstwa Zdrowia drogą elektroniczną w dniu 21 października 2019 r. oraz drogą tradycyjną w dniu 28 października 2019 r., dotyczącą interpretacji przepisów *ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji*[1] w kontekście ich wpływu na sposób naliczania opłaty za pobyt w zakładzie opiekuńczym (dalej „ZOL/ZPO"), Departament Zdrowia Publicznego i Rodziny zwraca się z uprzejmą prośbą o przyjęcie poniższego.

W myśl art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*[2] za pobyt w zakładzie opiekuńczym *miesięczną opłatę ustala się w wysokości odpowiadającej 250% najniższej emerytury, z tym że opłata nie może być wyższa niż kwota odpowiadająca 70% miesięcznego dochodu świadczeniobiorcy w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej*.

[1] Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r (Dz. U. z 2019 r. poz. 1622).
[2] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 8 ust. 3 *ustawy o pomocy społecznej*[3], co do zasady, *za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów (…) bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:*

1) *miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych;*
2) *składki na ubezpieczenie zdrowotne (…);*
3) *kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób*.

Wykaz obciążeń pomniejszających dochód wskazany powyżej, jak i katalog przychodów odliczanych od dochodu określony w art. 8 ust. 4 *ustawy o pomocy społecznej* są na gruncie przepisów tejże ustawy zamknięty i nie uwzględniają świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (dalej „świadczenie uzupełniające"). Wobec powyższego należy uznać, że świadczenie uzupełniające jest, co do zasady, uwzględniane w dochodzie osoby lub rodziny.

Ponadto. zgodnie z informacją przekazaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej należy wskazać, *ustawą o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji* dokonano zmiany art. 8 *ustawy o pomocy społecznej*. W dodanym ust. 4a[4] przewidziano, że w przypadku dochodu ustalonego zgodnie z przywołanymi powyżej art. 8 ust. 3 i 4 *ustawy o pomocy społecznej*, na potrzeby ustalenia prawa do świadczenia pieniężnego oraz opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej (dalej „DPS") wnoszonej przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 tejże ustawy[5], w dochodzie osoby lub rodziny nie uwzględnia się świadczenia uzupełniającego.

Należy jednak zaznaczyć, że powyższe wyłączenie dotyczy jedynie beneficjentów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń pieniężnych lub osób ubiegających się o te świadczenia oraz osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt osoby w DPS. Przepis ten nie dotyczy zatem osób ubiegających się o świadczenia niepieniężne lub korzystających z tychże świadczeń, a tym samym nie dotyczy również osób objętych świadczeniami pielęgnacyjno-opiekuńczymi udzielanych w ZOL/ZPO.

Jednocześnie art. 9 *ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji* stanowi jednoznacznie, że *ze świadczenia uzupełniającego nie dokonuje się potrąceń i egzekucji*.

---

[3] Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.).
[4] W brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2019 r.
[5] Tj. opłaty wnoszonej przez małżonka, zstępnych przed wstępnymi – zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 *ustawy o pomocy społecznej*.

W tym kontekście należy przywołać przepis art. 139 ust. 1 pkt 10 *ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*[6] wskazujący, że potrąceniu podlegają m.in. należności z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń w DPS oraz ZOL/ZPO – na wniosek dyrektorów tych placówek. Warto jednak zauważyć, że potrącenia takiego dokonuje się wyłącznie ze świadczeń pieniężnych określonych w ww. ustawie.

Na mocy ww. przepisu Zakład Ubezpieczeń Społecznych może dokonywać potrąceń ze świadczeń pieniężnych zaopatrzenia emerytalnego lub rentowego na rzecz innych wierzycieli. W przypadku pacjenta ZOL, opata za pobyt w takiej placówce może być potrącana za jego zgodą z emerytury lub renty oraz z zasiłku stałego.

Mając na uwadze powyższe należy jednak zauważyć, że kwestia ustalenia dochodu i wysokości opłaty za pobyt pacjenta w ZOL, nie jest tym samym, co dopuszczalność form realizacji tego obowiązku. Świadczenie uzupełniające przyznane pacjentowi ZOL jest bowiem wliczane do jego dochodu i tym samym uwzględniane przy ustalaniu odpłatności za jego pobyt w tejże placówce. Jednakże w związku z tym, że opłata za pobyt w ZOL nie może być potrącona z przedmiotowego świadczenia, pacjent ZOL jest zobowiązany do wniesienia ewentualnej różnicy odpłatności do kasy ZOL lub na rachunek bankowy ZOL.

Z poważaniem,

Dariusz Poznański
zastępca dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/

[6] Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.).